

**İSTANBUL
TİCARET
ODASI**
— 1882 —

**2019
İSTANBUL TİCARET ODASI
İSTANBUL'DA YABANCI YATIRIM ve SERMAYE
GÖSTERGELERİ
RAPORU**

MART 2020

HAZIRLAYAN
EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR
MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ
TOLGA YILDIRIM-UZMAN

2019 YILINDA İSTANBUL'DA YABANCI SERMAYE YATIRIM GÖSTERGELERİ RAPORU

YENİ KAYIT YAPAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DURUMU

Yabancı sermaye yatırımları için Hazine Müsteşarlığı'ndan ön izin alma mecburiyetinin 2003 yılı Haziran ayında kaldırılmasından sonra yabancı sermayeli şirket kuruluşları ile ilgili istatistikî bilgiler ticaret siciline kayıt aşamasında derlenmektedir. Söz konusu çalışmamız bir yıllık süreç içerisinde İTO'da yeni kayıt ve iptal edilen firmalar esas alınarak hazırlanmış olup, mevzuat gereği Anonim Şirketlerde hisse devirleri tescile tabi olmadığından bu husus çalışmamıza yansıtılmamıştır.

***Not:** Söz konusu bu çalışmadaki oransal değerlerde, diğer gruplarla daha kolay mukayese yapılabilmesi için genel toplam içerisindeki payları dikkate alınmıştır.*

YENİ KAYITLAR

İstanbul Ticaret Odası ticaret sicili kayıtlarına göre 2019 yılında 12.644 yabancı yatırımcı tarafından toplam 3.366.653.810 TL'lik sermaye tutarında şirket kurulmuştur.

İstanbul'daki yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında, yabancı yatırımcı sayısı 2019 yılında 2018 yılına göre -% 7,68 oranında azalmıştır. Bu oran 2018 yılında % 107,30, 2017 yılında % 20,61 artış olarak gerçekleşmişti.

Ortalama yabancı sermaye 2019 yılında 266.265 TL olarak gerçekleşmiştir.

Sektörlere Göre Dağılım

2019 yılında yeni kurulan şirketlerde yabancı yatırımcıların sayısal olarak en çok ilgi gösterdiği sektör, 3.208 yatırımcı sayısı ve 1.089.600.050 TL yabancı sermaye toplamı ile Hizmetler sektörü olmuştur. Bunu 3.115 yatırımcı ve 852.721.054 TL sermaye ile Perakende, 615 yatırımcı ve 289.179.855 TL sermaye ile Bilişim sektörü takip etmektedir.

Aynı dönemde yabancı yatırımcının sermaye miktarı olarak da en çok ilgi gösterdiği sektörler yine Hizmetler, Perakende ve Bilişim sektörleridir. İstanbul'a gelen yabancı yatırımcı sayısının % 54,87'si, taahhüt edilen sermayenin ise % 66,28'i üç ana sektörde yoğunlaşmıştır.

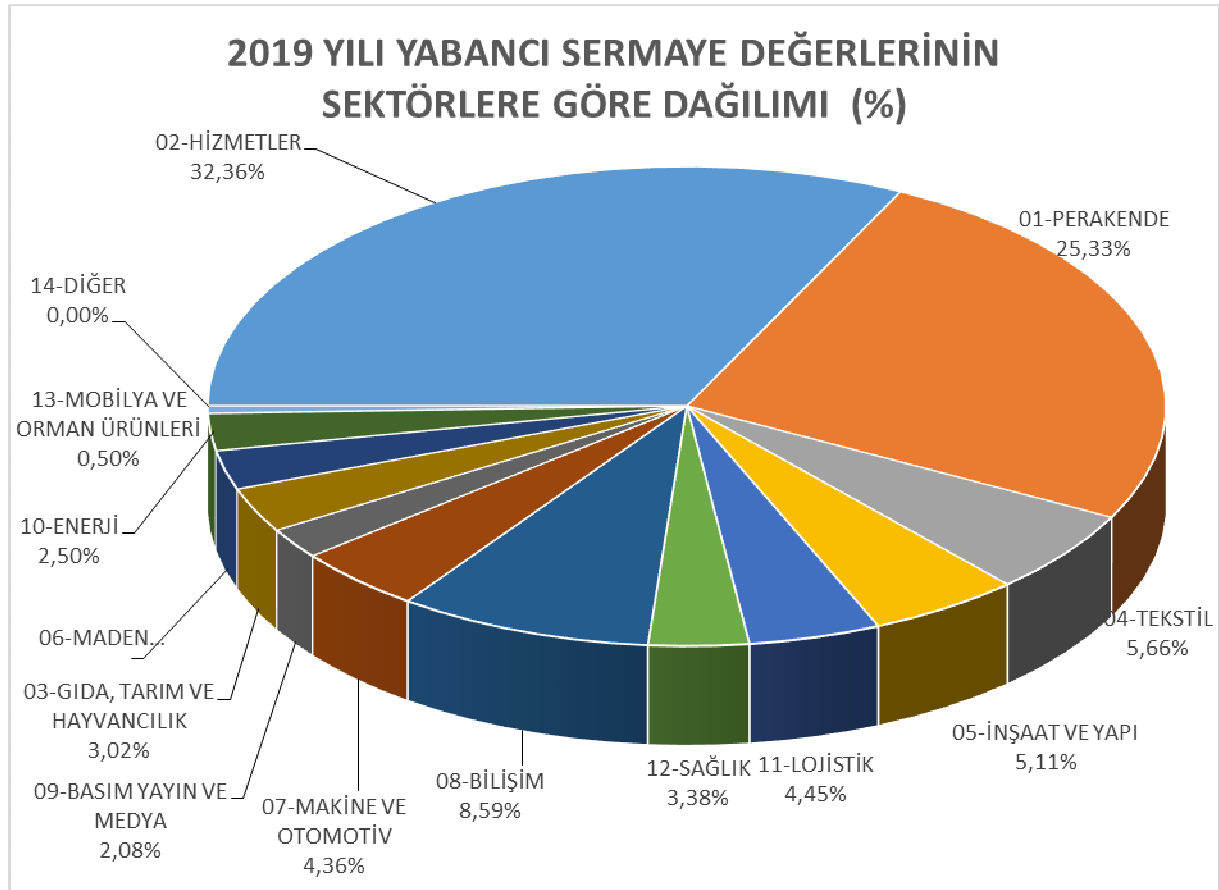
Toplam yabancı yatırımcı içinde Hizmetler % 25,37, Perakende % 24,64, Bilişim % 4,86, Tekstil % 10,32 paya sahip olarak en çok yabancı yatırımcı çeken sektörler olmuştur. Yabancı sermaye değeri açısından bakıldığında ise; toplam yabancı sermayenin % 32,36'sı Hizmetler, % 25,33'ü Perakende, % 8,59'u Bilişim sektörlerinden oluşmaktadır.

Mobilya-Orman Ürünleri sektörü ise 151 yatırımcı ve % 0,50 sermaye payı ile hem sayı hem sermaye bakımından en az yatırım yapılan sektör olmuştur.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 1
2019 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI
SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-PERAKENDE	3.115	852.721.054	24,64	25,33
02-HİZMETLER	3.208	1.089.600.050	25,37	32,36
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	386	101.810.600	3,05	3,02
04-TEKSTİL	1.305	190.535.100	10,32	5,66
05-İNŞAAT VE YAPI	802	172.113.525	6,34	5,11
06-MADEN VE METAL	369	88.995.775	2,92	2,64
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	524	146.856.570	4,14	4,36
08-BİLİŞİM	615	289.179.855	4,86	8,59
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	446	69.932.800	3,53	2,08
10-ENERJİ	198	84.304.156	1,57	2,50
11-LOJİSTİK	799	149.798.700	6,32	4,45
12-SAĞLIK	725	113.809.975	5,73	3,38
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	151	16.995.550	1,19	0,50
14-DİĞER	1	100	0,01	0,00
TOPLAM	12.644	3.366.653.810	100,00	100,00

2019 yılında Odamıza kayıt yaptıran yabancı yatırımcı sayısının taahhüt etikleri toplam sermaye dikkate alındığında, yabancı yatırımcı başına düşen ortalama sermaye 266.265 TL'dir. En fazla yabancı yatırımcı başına düşen ortalama sermaye miktarında, 615 yabancı yatırımcının yer aldığı Bilişim sektörü 470 bin TL ile ön plandadır. 425 bin TL ile Enerji, 339 bin TL ile Hizmetler sektörleri yabancı yatırımcılarda üye başına düşen ortalama sermayesi en fazla değere sahip sektörleri teşkil etmektedir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 2
2019 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI
BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA SERMAYE

SEKTÖRLER	ORTALAMA SERMAYE (TL)
08-BİLİŞİM	470.211
10-ENERJİ	425.779
02-HİZMETLER	339.651
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	280.261
01-PERAKENDE	273.747
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	263.758
06-MADEN VE METAL	241.181
05-İNŞAAT VE YAPI	214.605
11-LOJİSTİK	187.483
12-SAĞLIK	156.979
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	156.800
04-TEKSTİL	146.004
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	112.553
GENEL TOPLAM	266.265

Kuruluş Türlerine Göre Dağılım

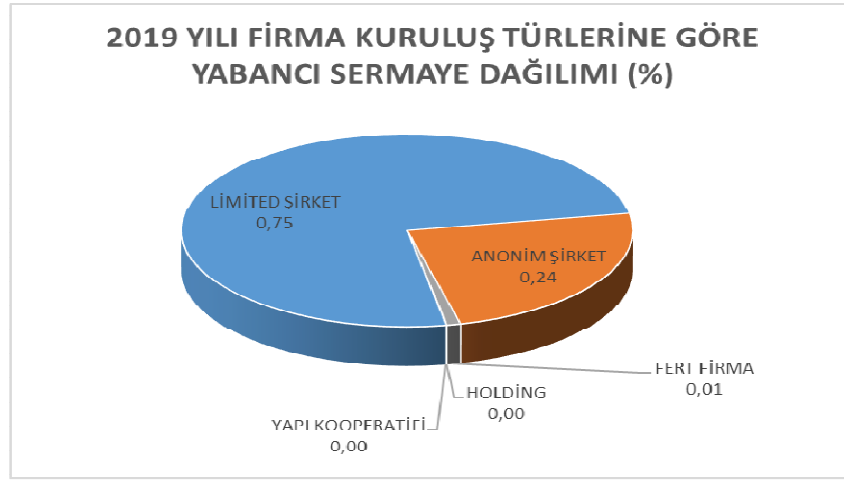
Firma nevelerine göre yabancı sermaye girişleri incelendiğinde Limited Şirketler % 75,02'lik oran ve 2.525.499.825 TL sermaye girişi ile en fazla paya sahip kuruluş türü olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Bunu % 23,96'lık sermaye payı ve 806.486.731 TL sermaye girişi ile Anonim Şirket, % 0,98'lik sermaye payı ve 33.103.254 TL sermaye girişi ile Fert Firma takip etmektedir.

Yabancı yatırımcı sayısı itibarıyla bakıldığında da ilk üç sıralama değişmemiş olup, ilk sırada 10.806 yatırımcı sayısı ile Limited Şirket yer almaktadır. 927 yatırımcı sayısı ile Anonim Şirket ikinci sırada yer alırken, bunu 904 yatırımcı sayısı ile Fert Firma izlemektedir.

TABLO - 3
2019 YILI İTİBARIYLA KURULUŞ TÜRÜNE GÖRE İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA YABANCI
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ANONİM ŞİRKET	927	806.486.731	7,33	23,96
FERT FİRMA	904	33.103.254	7,15	0,98
HOLDİNG	5	1.550.000	0,04	0,05
LİMİTED ŞİRKET	10.806	2.525.499.825	85,46	75,02
YAPI KOOPERATİFİ	2	14.000	0,02	0,00
TOPLAM	12.644	3.366.653.810	100,00	100,00

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

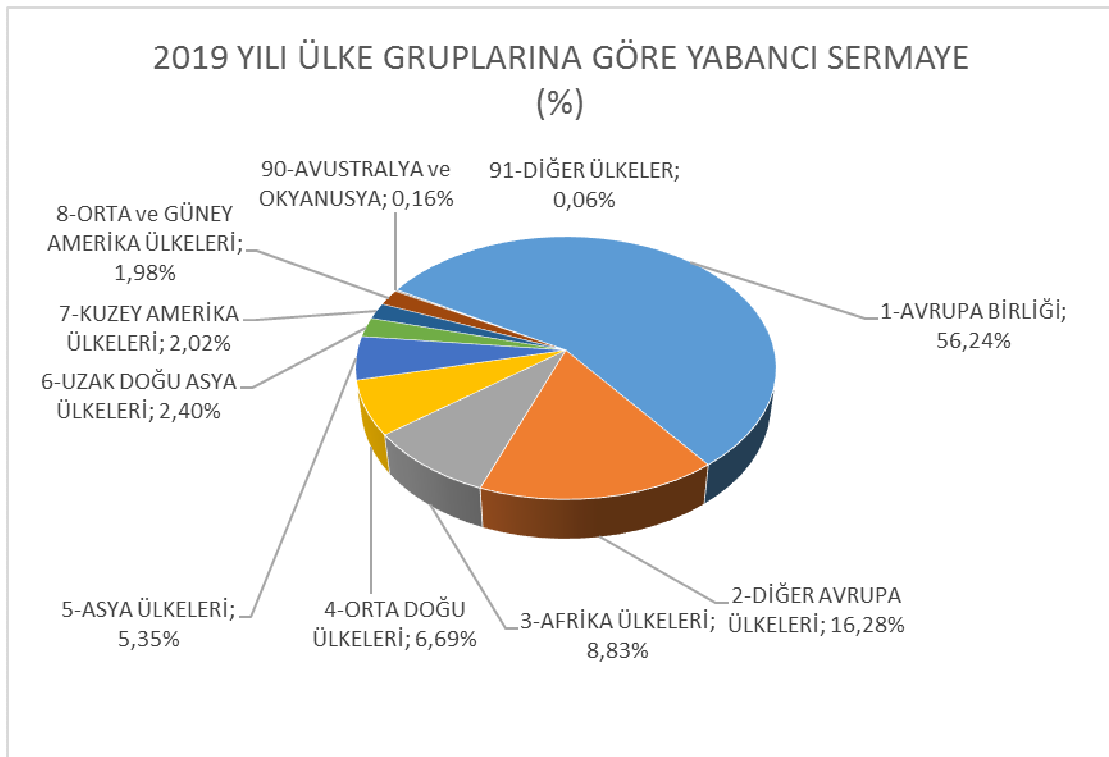

Yabancı sermaye içerisinde % 75,02 paya sahip olan Limited Şirket kuruluşlarında yabancı yatırımcıların ağırlıklı olarak % 21,99 pay ile Perakende, % 22,32 pay ile Hizmetler, % 7,73 pay ile Tekstil sektörlerine yöneldikleri görülmüştür. Sermaye açısından da bakıldığında Perakende, Hizmetler ve Bilişim sektörleri ön planda olup, sektörler toplamda % 47,13'lük bir sermaye payına sahiptir.

Ülke Gruplarına Göre Dağılım

2019 yılı yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında, yabancı yatırımcı sayısı itibariyle % 56,24, sermaye payı itibariyle % 38,97'lik pay alan Orta Doğu Ülkeleri ilk sırada yer almıştır. Bu oranlar 2018 yılı yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında, Orta Doğu Ülkeleri için % 65,19 ve % 48,02 olarak gerçekleşmişti.

% 16,28'lik sermaye payı ile ikinci sırada yer alan Afrika ülkeleri yatırımcı sayısı bakımından da % 12,82 pay ile üçüncü sırada yer almıştır. Aynı oranlar 2018 yılında % 11,94'lük sermaye payı ve % 14,61'lik yatırımcı payı olarak gerçekleşmiştir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Ülkelere Göre Dağılım

Sermaye durumuna göre;

2019 yılında Suriye, Hollanda, İran, Almanya, Ürdün şirket kuruluşlarında en fazla yabancı sermaye ile yatırımda bulunan ilk beş ülke konumunda olup, taahhüt edilen toplam yabancı sermayenin % 41,55’ni kapsamıştır. Yabancı sermaye değerleri incelendiğinde; 3.154 adet Suriyeli yatırımcının firma kuruluşu için taahhüt ettikleri yabancı sermaye değeri toplam içerisinde 13,77 pay ile 463 milyon TL’dir. Hollanda 93 yatırımcı, 346 milyon TL sermaye ve % 10,27 pay ile ikinci; İran 1.846 yatırımcı, % 6,27 pay ve 211 milyon TL yatırım ile bu ülkeleri takip etmektedir.

Suriye uyruklu yatırımcılar % 3,34 pay 112 milyon TL sermaye ile en çok Perakende sektörüne, şirket türlerinden ise % 13,04 pay ve 439 milyon TL ile Limited Şirket yatırımı yapmayı tercih etmiştir.

% 10,27 sermaye payı ile 2.nci sırada bulunan Hollanda, ağırlıklı olarak Limited Şirket türünde yatırımlarda bulunurken, tercih ettiği yatırım alanı % 7,20 pay ile Perakende sektörüdür.

3. sırayı teşkil eden ve % 6,27 sermaye payına sahip olan İran’ın en fazla yatırımda bulunduğu sektör % 1,54 ile Hizmetler sektörü olurken, kuruluş türü itibariyle sermayenin % 5,88’i Limited Şirketlere yönelmiştir.

Ortaklık sayısına göre;

Suriye önemli bir paya sahip olmakla birlikte İran, Mısır, Irak ve Ürdün ortaklıkta bulunan ilk beş ülke konumunda olup, toplam ortaklık sayısının % 54,43’nü kapsamaktadır. 3.154 yatırımcı sayısı ve % 24,94’luk ortaklık payı ile Suriye ilk sırada yer alırken, bunu % 14,60’lık ortaklık payı ile 1.846 İranlı yatırımcı, % 5,19’luk ortaklık payı ile 656 Mısırlı yatırımcı, % 5,00’lük ortaklık payı ile 632 Iraklı yatırımcı, % 4,70’lük ortaklık payı ile 594 Ürdünlü yatırımcı takip etmektedir.

Ortaklık sayısı itibariyle sektörlere göre ilk beş ülke incelendiğinde ise; Suriye, Irak ve Ürdün uyruklu yatırımcılar Perakende sektöründe yoğunlaşırken, Mısır ve İran uyruklu yatırımcılar Hizmetler sektörünü tercih etmişlerdir. Yine bu beş ülkenin kuruluş türlerine bakıldığında ise hepsinin Limited Şirketlere yatırımı yaptığı gözlemlenmiştir.

TABLO - 4

**2019 YILI ÜLKELER İTİBARIYLA İTO’YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI**

ÜLKELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
SURİYE	3.154	463.752.718	24,94	13,77
HOLLANDA	93	345.874.039	0,74	10,27
İRAN	1.846	211.250.175	14,60	6,27
ALMANYA	376	206.994.925	2,97	6,15
ÜRDÜN	594	171.274.800	4,70	5,09
IRAK	632	152.170.100	5,00	4,52
SUUDİ ARABİSTAN	152	132.372.513	1,20	3,93
MISIR	656	129.554.900	5,19	3,85

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

LİBYA	368	112.591.100	2,91	3,34
AMERİKA	163	97.480.300	1,29	2,90
İSVİÇRE	56	94.468.700	0,44	2,81
BİRLEŞİK KRALLIK	156	87.092.800	1,23	2,59
LÜKSEMBURG	15	79.596.094	0,12	2,36
ÇİN	204	73.902.950	1,61	2,20
FİLİSTİN	268	67.044.650	2,12	1,99
DIĞER	3.911	941.233.046	30,93	27,96
TOPLAM	12.644	3.366.653.810	100,00	100,00

Yabancı Sermaye Girişlerinin İlk Üç Ülke İtibariyle Sektörlere Göre Dağılımı

% 32,36 sermaye payı ile kuruluşunda en fazla sermaye değeri barındıran **Hizmetler** sektöründe 96 yatırımcı ve 107,9 milyon TL sermaye ile Almanya uyruklu ortaklar ilk sırada yer alırken, bunu 57 yatırımcı ve 107,0 milyon TL ile Suudi Arabistan takip etmektedir.

Tüm sektörler içerisinde % 25,33 pay ile en fazla yabancı sermaye değeri barındıran **Perakende** sektöründe en fazla yabancı sermaye yatırımında bulunan ülke olarak 14 yatırımcı ve 242,4 milyon TL sermaye ile Hollanda dikkat çekmektedir. Bunu 722 yatırımcı ve 112,3 milyon TL sermaye ile Suriye, 159 yatırımcı ve 59 milyon TL sermaye ile Libya izlemektedir.

Toplam Yabancı Sermaye içerisinde % 8,59 pay alan **Bilişim** sektöründe ise, A.BD uyruklu 36 yatırımcı 81,1 milyon TL'lik yatırımı ile sektör içerisinde ağırlık kazanmıştır.

TABLO – 5
EN FAZLA YABANCI SERMAYEYE SAHİP İLK ÜÇ SEKTÖRÜN ÜLKELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	ÜLKELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-PERAKENDE					
	HOLLANDA	14	242.435.000	0,11	7,20
	SURİYE	722	112.362.860	5,71	3,34
	LİBYA	159	59.601.000	1,26	1,77
	IRAK	163	48.616.400	1,29	1,44
	İRAN	411	47.627.700	3,25	1,41
02-HİZMETLER					
	ALMANYA	96	107.937.475	0,76	3,21
	SUUDİ ARABİSTAN	57	107.049.680	0,45	3,18
	SURİYE	690	107.003.575	5,46	3,18
	ÜRDÜN	206	93.927.500	1,63	2,79
	HOLLANDA	24	90.601.284	0,19	2,69
08-BİLİŞİM					
	AMERİKA	36	81.142.400	0,28	2,41
	LÜKSEMBURG	3	77.566.094	0,02	2,30
	ÇİN	23	14.541.500	0,18	0,43
	JAPONYA	2	13.302.000	0,02	0,40
	POLONYA	2	12.781.845	0,02	0,38

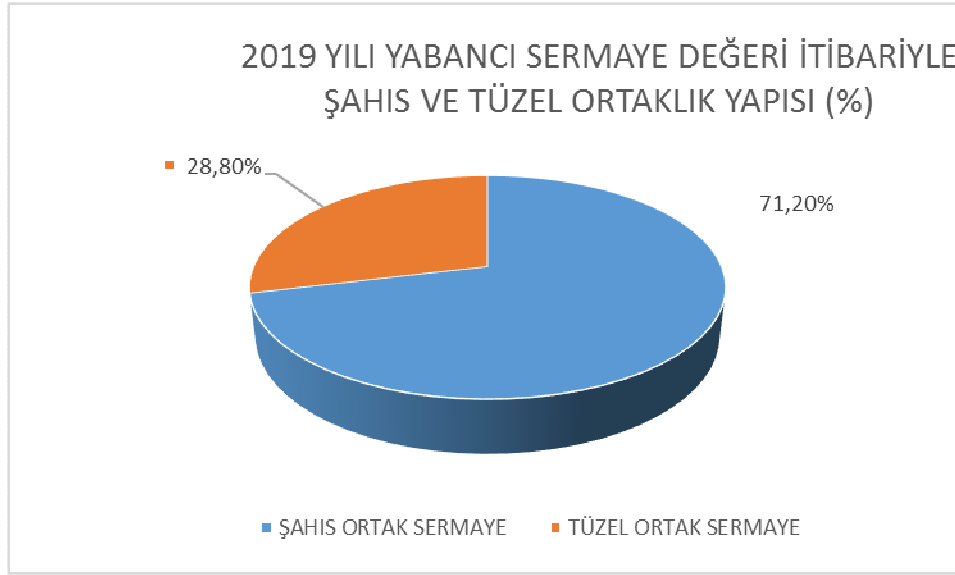
Ortaklık Yapısına Göre Dağılım

2019 yılında kurulan firmalara ortak olan yabancıların katılımlarında ağırlık şahıs ortaklığındadır. 12.644 yabancı yatırımcı sayısının 12.362'si şahıs, 282'si ise tüzel ortaklıklardan oluşturmaktadır. Toplam yabancı sermayenin % 71,20'si şahıs, % 28,80'i ise tüzel ortaklıklara aittir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Tüzel ortaklık sayı itibariyle şahıs ortaklıklarının ancak % 2,28'ine tekabül etmektedir. 2019 yılında yabancıların iştirak ettiği firma kuruluşlarında Tüzel ortak sermayesi 969,6 milyon TL, şahıs ortaklık sermayesi ise 2.397 milyon TL'dir. Yabancı sermaye yatırımları sermaye bazında incelendiğinde; Perakende, Hizmet, Gıda-Tarım ve Hayvancılık, Tekstil, Lojistik, Mobilya ve Orman Ürünleri sektörlerinde şahıs ortaklık; İnşaat ve Yapı, Maden ve Metal, Makine ve Otomotiv, Bilişim, Basım Yayın ve Medya, Enerji ve Sağlık sektörlerinde tüzel ortaklıklar ön plandadır.

Özellikle toplam yabancı sermaye içerisinde ilk üçte yer alan Perakende sektörünün % 68,95'i, Hizmetler sektörünün % 67,50'si şahıs ortaklık sermayesi, Bilişim sektörünün ise % 73,30'u tüzel ortaklık sermayesi kapsamındadır.

TABLO - 6
2019 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN YABANCI YATIRIMCILARIN
ORTAKLIK YAPISINDA SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE (TL)	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE (TL)	TOPLAM ORTAK	TOPLAM SERMAYE (TL)
01-PERAKENDE	3.093	587.953.679	22	264.767.375	3.115	852.721.054
02-HİZMETLER	3.146	735.501.183	62	354.098.867	3.208	1.089.600.050
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	378	100.991.100	8	819.500	386	101.810.600
04-TEKSTİL	1.285	170.753.600	20	19.781.500	1.305	190.535.100
05-İNŞAAT VE YAPI	780	164.766.625	22	7.346.900	802	172.113.525
06-MADEN VE METAL	344	73.295.800	25	15.699.975	369	88.995.775
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	498	82.237.650	26	64.618.920	524	146.856.570
08-BİLİŞİM	570	77.225.341	45	211.954.514	615	289.179.855
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	432	64.935.800	14	4.997.000	446	69.932.800
10-ENERJİ	189	73.324.156	9	10.980.000	198	84.304.156
11-LOJİSTİK	788	142.923.700	11	6.875.000	799	149.798.700
12-SAĞLIK	708	106.213.475	17	7.596.500	725	113.809.975
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	150	16.965.550	1	30.000	151	16.995.550
14-DİĞER	1	100	-	-	1	100
GENEL TOPLAM	12.362	2.397.087.759	282	969.566.051	12.644	3.366.653.810

Yatırımcı sayısı itibariyle 12,644 şahıs ortağın % 85,46'sı Limited, % 7,15'i Fert Firma, % 7,33'ü Anonim Şirket kuruluş türlerinde yoğunlaşmaktadır. Şahıs ortaklıklarının 2.397

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

milyon TL tutarındaki yabancı sermayenin % 86,30'u Limited Şirket, % 6,33'ü Anonim Şirket kuruluş türüne aittir.

282 adet Tüzel ortağın % 48,58'i Limited Şirket, % 51,42'i Anonim Şirketlere yöneliktir. Bu ortaklık yapısında 969,6 milyon TL tutarındaki tüzel yabancı sermayenin % 55,98'i Limited Şirket, % 44,02'si Anonim Şirketleri kapsamaktadır.

TABLO - 7
2019 YILI İTİBARIYLA KURULUŞ TÜRLERİ İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN YABANCI
YATIRIMCILARIN ORTAKLIK YAPISINA GÖRE SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE (TL)	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE (TL)	TOPLAM ORTAK	TOPLAM SERMAYE (TL)
ANONİM ŞİRKET	782	379.698.680	145	426.788.051	927	806.486.731
HOLDİNG	5	1.550.000	-	-	5	1.550.000
LİMİTED ŞİRKET	10.669	1.982.721.825	137	542.778.000	10.806	2.525.499.825
ŞAHIS (FERT FİRMA)	904	33.103.254	-	-	904	33.103.254
YAPI KOOPERATİFİ	2	14.000	-	-	2	14.000
GENEL TOPLAM	12.362	2.397.087.759	282	969.566.051	12.644	3.366.653.810

**2019 YILINDA KAYIT İPTALİ YAPTIRAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI
ve SERMAYE DURUMU**

İPTAL EDİLEN KAYITLAR

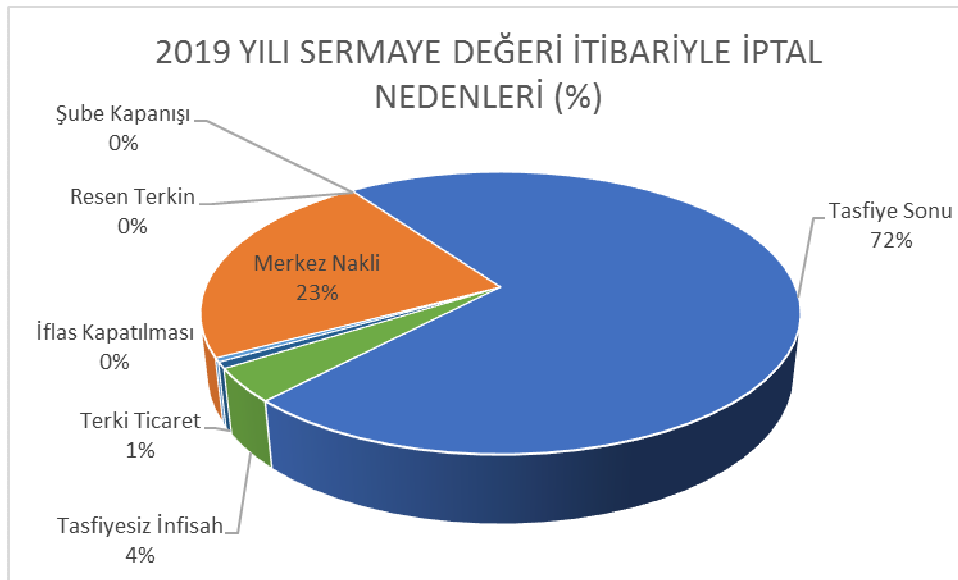
2019 yılı içerisinde yabancı yatırımcılardan 1.287’i çeşitli nedenlerden dolayı kayıtlarını iptal ettirmişlerdir. Bu oran geçen yıla göre % 351 oran ile yüksek bir artış göstermiştir. İptal edilen yabancı sermaye değeri bir önceki yıla % 83 artarak 423.993.261 TL olup, kuruluşta kayda geçen toplam değer % 12,59’nu oluşturmaktadır.

İptal Nedenlerine Göre Dağılım

2019 yılında yabancı uyruklu sermayenin en önemli iptal nedeni şirketlerin tasfiye edilmesidir. Bu yolla kaydını sildiren 892 yabancı yatırımcının sermaye değeri, toplam sermayenin % 71,94’nü oluşturmaktadır.

TABLO - 8
**2019 YILI İTİBARIYLA İTO’DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCI YATIRIMCILARIN İPTAL
NEDENLERİNE GÖRE SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI**

İPTAL NEDENLERİ	Genel Toplam İçinde Pay			
	İPTAL EDİLEN YABANCI YATIRIMCI SAYISI	İPTAL EDİLEN YABANCI SERMAYE (TL)	Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
İflas Kapatılması	7	1.913.500	0,54	0,45
Merkez Nakli	213	97.630.206	16,55	23,03
Resen Terkin	5	109.200	0,39	0,03
Şube Kapanışı	2	10.100	0,16	0,00
Tasfiye Sonu	892	305.008.334	69,31	71,94
Tasfiyesiz İnfisah	30	16.257.021	2,33	3,83
Terki Ticaret	138	3.064.900	10,72	0,72
Genel Toplam	1.287	423.993.261	100,00	100,00

Sektörlere Göre Dağılım

Oda kaydının iptal edilme işlemlerinde yabancı sermaye değeri itibariyle Makine ve Otomotiv sektörü % 25,11 pay ve 106 milyon TL ile ilk sıradadır. Bunu % 17,10 pay 72 milyon TL ile Hizmetler, % 14,20 pay 60 milyon TL ile Bilişim sektörü izlemiştir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Tüm sektörlerde iptal edilen yabancı sermaye değeri itibariyle Tasfiye Sonu ilk sırada yer almıştır.

TABLO - 9
2019 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCI
YATIRIMCILARIN SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	İPTAL EDİLEN YABANCI YATIRIMCI SAYISI	İPTAL EDİLEN YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-PERAKENDE	318	59.912.555	24,71	14,13
02-HİZMETLER	268	72.485.946	20,82	17,10
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	49	14.364.600	3,81	3,39
04-TEKSTİL	82	8.208.600	6,37	1,94
05-İNŞAAT VE YAPI	145	39.229.600	11,27	9,25
06-MADEN VE METAL	57	12.662.501	4,43	2,99
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	65	106.476.185	5,05	25,11
08-BİLİŞİM	99	60.197.151	7,69	14,20
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	45	2.221.767	3,50	0,52
10-ENERJİ	39	11.000.456	3,03	2,59
11-LOJİSTİK	58	16.857.475	4,51	3,98
12-SAĞLIK	49	13.031.825	3,81	3,07
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	8	5.731.100	0,62	1,35
14-DİĞER	5	1.613.500	0,39	0,38
GENEL TOPLAM	1.287	423.993.261	100,00	100,00

Kuruluş Türlerine Göre Dağılım

Limited Şirketlerde ortaklık sayısı ve sermaye değeri bakımından Tasfiye Sonu, Anonim Şirketlerde ortaklık sayısı bakımından Tasfiye Sonu, sermaye değeri bakımından Merkez Nakli nedeniyle kapanış en ağırlıklı işlem olarak görülmektedir.

Ülkelere Göre Dağılımı

2019 yılında kaydı iptal edilen yatırımcı sayısına göre ilk sırada 247 yatırımcı ile Suriye, 119 yatırımcı ile İran, 95 yatırımcı ile Almanya takip etmiştir.

İptal edilen toplam sermaye değeri içerisinde ise % 22,45'lik pay ve 95 milyon TL ile kapanmanın en çok görüldüğü ülke Avusturya olmuştur.

Ortak sayısına göre değerlendirmede Suriyeli 101 yatırımcının, sermaye sıralamasına göre 8 Avusturya'lı yatırımcının tasfiye sonu nedeniyle kapanış yaptığı anlaşılırken, kapanan şirketlerin çoğunluğu Limited Şirket olduğu gözlemlenmiştir.

**İSTANBUL İLÇELERİNE GÖRE YABANCI YATIRIMCI VE
SERMAYE DAĞILIMI
2019 YILI**

YENİ KAYITLAR

İstanbul Ticaret Odası ticaret sicili kayıtları İstanbul'un 39 ilçesi için incelendiğinde en fazla yabancı yatırımcı çeken ilçe olarak 2.185 yatırımcı sayısı ile **Fatih** ilçesi ilk sırada gelmektedir. Bunu 1.897 yatırımcı ile **Esenyurt**, 1.156 yatırımcı **Şişli** takip etmektedir. İstanbul'a yatırım yapan yabancı yatırımcıların % 41,43'ü bu üç ilçeyi tercih ettiği görülmektedir.

Sermaye sıralamasında da 452,0 milyon TL sermaye değeri ve 13,43'lük sermaye payı ile **Fatih** ilk sırada yer alırken, bunu 338,3 milyon TL sermaye değeri ve 10,05'lik sermaye payı ile **Şişli** izlemektedir. **Ataşehir** ise 331 milyon TL sermaye ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Hem yatırımcı sayısı, hem de sermaye değeri açısından **Fatih** ve **Esenyurt** ilçelerinin öne çıktığı görülürken, en az yatırım yapılan ilçe 5 yatırımcı sayısı ve 687 TL sermaye değeri ile Çatalca ilçesi olmuştur. Adalar ve Şile ilçelerinde ise yabancı sermaye yatırımında bulunulmamıştır.

TABLO - 1

2019 YILI İLÇELER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam içinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
FATİH	2185	452.014.273	17,28	13,43
ŞİŞLİ	1156	338.257.844	9,14	10,05
ATAŞEHİR	305	331.570.805	2,41	9,85
SARIYER	268	290.723.629	2,12	8,64
ESENYURT	1897	264.352.499	15,00	7,85
BEŞİKTAŞ	264	238.666.546	2,09	7,09
BAŞAKŞEHİR	689	130.263.350	5,45	3,87
ZEYTİNBURNU	511	127.269.200	4,04	3,78
BAĞCILAR	355	119.815.150	2,81	3,56
BAHÇELİEVLER	464	110.601.310	3,67	3,29
ÜMRANIYE	153	97.819.000	1,21	2,91
MALTEPE	115	93.989.025	0,91	2,79
BEYOĞLU	503	88.387.400	3,98	2,63
BEYLİKDÜZÜ	404	84.488.400	3,20	2,51
BAKIRKÖY	414	69.873.450	3,27	2,08
KAĞITHANE	336	66.330.138	2,66	1,97
KÜÇÜKÇEKMECE	261	60.040.250	2,06	1,78
GÜNGÖREN	275	51.730.100	2,17	1,54
AVCILAR	333	47.483.200	2,63	1,41
KADIKÖY	264	41.967.881	2,09	1,25
Diğer	2.021	512.858.635	15.98	15.23
TOPLAM	12.644	3.366.653.810	100.00	100,00

En fazla yabancı yatırımcı çeken ilçeler sektör bazında incelendiğinde Fatih ilçesindeki 755 yatırımcının, 180 milyon TL sermaye ile Perakende sektörüne, Esenyurt ilçesindeki 637 yatırımcının ise 95,1 milyon TL sermaye ile Hizmet sektörüne yöneldiği görülmektedir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 2

EN FAZLA SERMAYE YATIRIMI YAPILAN İLÇELERİN İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
FATİH					
	01-PERAKENDE	755	180.041.300	5,97	5,35
	02-HİZMETLER	504	113.831.473	3,99	3,38
	11-LOJİSTİK	234	37.846.300	1,85	1,12
ESENYURT					
	02-HİZMETLER	637	95.144.000	5,04	2,83
	01-PERAKENDE	431	64.061.304	3,41	1,90
	05-İNŞAAT VE YAPI	119	17.649.100	0,94	0,52

Yabancı sermaye verileri firma nevelerine göre incelendiğinde; Fatih ilçesinde 1.963 yatırımcı ve 403 milyon TL sermaye ile; Esenyurt ilçesinde 1.725 yatırımcı, 256 milyon TL sermaye ile Limited Şirket türünde kuruluş gerçekleştirdiği görülmektedir.

TABLO - 3

EN FAZLA YATIRIM YAPILAN İLÇELERİN KURULUŞ TÜRLERİ İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
FATİH					
	ANONİM ŞİRKET	32	39.316.673	0,25	1,17
	FERT FİRMA	190	9.093.300	1,50	0,27
	LİMİTED ŞİRKET	1.963	403.604.300	15,53	11,99
ESENYURT					
	ANONİM ŞİRKET	41	5.251.495	0,32	0,16
	FERT FİRMA	131	2.763.904	1,04	0,08
	LİMİTED ŞİRKET	1.725	256.337.100	13,64	7,61

Toplam yabancı sermaye verileri içinde dikkat çeken ülkelerin başında gelen Suriye, 743 yatırımcı ile Fatih ilçesine, 585 yatırımcı ile Esenyurt ilçesine yatırım yaptığı gözlemlenmiştir.

Fatih ilçesine yatırım yapan Suriye uyruklu vatandaşların 42,3 milyon TL sermaye ve 194 yatırımcı ile Perakende sektörünü ve 23 milyon TL sermaye ve 189 yatırımcı ile Hizmetler sektörünü tercih ettiği dikkat çekmektedir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 4

İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	ÜLKE	SEKTÖR	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
FATİH						
	SURİYE					
		01-PERAKENDE	194	42.301.400	1,53	1,26
		02-HİZMETLER	189	23.637.500	1,49	0,70
		04-TEKSTİL	151	17.436.100	1,19	0,52

Toplam sermaye içerisinde yatırımcı sayısı açısından ikinci sırada yer alan İranlı yatırımcıların tercihi ise 393 yatırımcı sayısı ile Esenyurt ve 284 yatırımcı sayısı ile Şişli ilçeleri olmuştur.

Yatırımını Esenyurt'a yapan İran uyruklu yatırımcıların sermaye değerine bakıldığında; 11,8 milyon TL sermaye değeri ile Hizmetler sektörü öne çıktığı görülürken, yatırımcı sayısı açısından 138 yatırımcı ile Hizmet sektöründe yoğunlaştığı görülmektedir.

TABLO - 5

İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	ÜLKE	SEKTÖR	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ESENYURT						
	İRAN					
		02-HİZMETLER	138	11.824.200	1,09	0,35
		01-PERAKENDE	67	8.410.000	0,53	0,25
		12-SAĞLIK	42	2.413.800	0,33	0,07

Yabancı sermaye değeri itibarıyla genel sıralamada ikinci olan Hollanda uyruklu yatırımcıların tercihi ise yatırımcı sayısına göre 11 yatırımcı ile Sarıyer olurken, sermaye değerine göre en fazla yatırım 200 milyon TL ile Ataşehir ve 84 milyon TL ile Sarıyer ilçeleri olmuştur.

Sarıyer'e yatırım yapan Hollandalı yatırımcıların Hizmetler ve Bilişim sektörlerine yöneldiği görülürken, Ataşehir'e yatırım yapanların Perakende sektörünü tercih ettiği gözlemlenmektedir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 6

İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	ÜLKE	SEKTÖR	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
HOLLANDA						
	SARIYER					
		02-HİZMETLER	3	83.578.784	0,02	2,48
		08-BİLİŞİM	5	425.200	0,04	0,01
		04-TEKSTİL	1	320.000	0,01	0,01
	ATAŞEHİR					
		01-PERAKENDE	1	200.000.000	0,01	5,94
		05-İNŞAAT VE YAPI	1	50.000	0,01	0,00
		08-BİLİŞİM	1	50.000	0,01	0,00

İPTAL EDİLEN KAYITLAR

2019 yılı içerisinde iptal edilen kayıtlar incelendiğinde en çok kapanışın gerçekleştiği ilçe Maltepe olarak karşımıza çıkmaktadır. 95 milyon TL sermaye değeri ile 12 yabancı yatırımcı kaydını iptal ettirmiş olup, bunu 63,1 milyon TL ile Şişli, 52,8 milyon TL ile Kadıköy takip etmektedir.

TABLO - 7

2019 YILI İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCILARIN YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
MALTEPE	12	95.952.925	0,93	22,63
ŞİŞLİ	140	63.080.304	10,88	14,88
KADIKÖY	47	52.864.241	3,65	12,47
FATİH	211	33.904.050	16,39	8,00
ATAŞEHİR	42	20.579.950	3,26	4,85
BAĞCILAR	36	18.628.850	2,80	4,39
BEŞİKTAŞ	68	13.204.966	5,28	3,11
BAYRAMPAŞA	22	12.782.950	1,71	3,01
BAHÇELİEVLER	51	10.827.350	3,96	2,55
BEYKOZ	7	10.530.500	0,54	2,48
BAŞAKŞEHİR	71	9.689.580	5,52	2,29
ESENYURT	87	9.631.700	6,76	2,27
ZEYTİNBURNU	49	9.425.200	3,81	2,22
ÜSKÜDAR	31	6.967.325	2,41	1,64
BAKIRKÖY	55	6.698.050	4,27	1,58
Diğer	358	49.225.320	27,82	11,61
TOPLAM	1.287	423.993.261	100,00	100,00

Toplam yabancı sermaye içinde % 25,11 pay ile en fazla iptalin gerçekleştiği sektör olan Makine ve Otomotiv sektörü incelendiğinde kapanışların 95 milyon TL sermaye değeri ile Maltepe ilçesinde yoğunlaştığı görülmektedir.

İptallerin en fazla olduğu Maltepe ilçesinde sermaye değeri açısından bakıldığında Makine ve Otomotiv sektörü 95,1 milyon TL sermaye değeri ve % 22,42 sermaye payı ile ön plandadır. Şişli ilçesinde ise 34 milyon TL sermaye değeri ile Hizmetler sektöründe yoğunlaştığı görülmektedir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 8

İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN İLÇELER BAZINDA İLK ÜÇ SEKTÖRE GÖRE YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
MALTEPE					
	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	3	95.061.425	0,23	22,42
	08-BİLİŞİM	2	572.500	0,16	0,14
	01-PERAKENDE	3	120.000	0,23	0,03
ŞİŞLİ					
	02-HİZMETLER	30	34.698.953	2,33	8,18
	01-PERAKENDE	21	11.700.500	1,63	2,76
	13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	3	5.325.000	0,23	1,26

En fazla iptalin gerçekleştiği Maltepe ilçesinde kapanan firmaların sermaye yoğunluğu Limited Şirket türünde iken, Şişli'de Anonim Şirkettedir.

TABLO - 9

İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN İLÇELER BAZINDA KURULUŞ TÜRLERİNE GÖRE YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
MALTEPE					
	ANONİM ŞİRKET	1	49.000	0,08	0,01
	LİMİTED ŞİRKET	11	95.903.925	0,85	22,62
ŞİŞLİ					
	ANONİM ŞİRKET	30	39.441.454	2,33	9,30
	FERT FİRMA	5	153.100	0,39	0,04
	LİMİTED ŞİRKET	105	23.485.750	8,16	5,54

2019 yılında kaydı iptal edilen yatırımcı sayısına göre ilk sırada olan Suriye, 76 yatırımcı ve 10,7 milyon TL sermaye değeri ile en fazla kapanışı Fatih ilçesinde gerçekleştirmiştir.

Toplam sermaye değerine göre en çok kapanışın gerçekleştiği ülke olan Avusturya, 95 milyon TL sermaye değeri ile en fazla iptal Maltepe ilçesinde olmuştur.

TABLO - 10

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN ÜLKE BAZINDA İLÇELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
AVUSTURYA					
	BAĞCILAR	1	20.000	0,08	0,00
	BAHÇELİEVLER	1	10.000	0,08	0,00
	BEYOĞLU	1	10.000	0,08	0,00
	KADIKÖY	2	50.100	0,16	0,01
	KÜÇÜKÇEKMECE	1	1.000	0,08	0,00
	MALTEPE	2	95.011.925	0,16	22,41
	PENDİK	1	10.000	0,08	0,00
	SULTANBEYLİ	2	10.000	0,16	0,00
	SULTANGAZİ	1	48.000	0,08	0,01
	ŞİŞLİ	1	16.000	0,08	0,00
ALMANYA					
	ATAŞEHİR	2	100.000	0,16	0,02
	AVCILAR	1	70.000	0,08	0,02
	BAĞCILAR	1	50.000	0,08	0,01
	BAHÇELİEVLER	8	2.752.550	0,62	0,65
	BAKIRKÖY	5	680.000	0,39	0,16
	BAŞAKŞEHİR	3	221.500	0,23	0,05
	BEŞİKTAŞ	5	170.666	0,39	0,04
	BEYLİKDÜZÜ	1	5.000	0,08	0,00
	BEYOĞLU	3	106.000	0,23	0,03
	BÜYÜKÇEKMECE	1	70.000	0,08	0,02
	ESENLER	2	185.000	0,16	0,04
	ESENLYURT	2	70.800	0,16	0,02
	EYÜP	1	100.000	0,08	0,02
	FATİH	3	55.000	0,23	0,01
	GAZİOSMANPAŞA	1	125.000	0,08	0,03
	KADIKÖY	13	49.413.010	1,01	11,65
	KAĞITHANE	2	170.000	0,16	0,04
	KARTAL	1	100.000	0,08	0,02
	KÜÇÜKÇEKMECE	3	210.000	0,23	0,05
	MALTEPE	1	10.000	0,08	0,00
	SANCAKTEPE	1	14.000	0,08	0,00
	SARIYER	2	17.167	0,16	0,00
	SULTANBEYLİ	1	200.000	0,08	0,05
	ŞİŞLİ	19	11.575.000	1,48	2,73
	TUZLA	3	1.109.425	0,23	0,26
	ÜMRANİYE	2	549.000	0,16	0,13
	ÜSKÜDAR	4	110.000	0,31	0,03
	ZEYTİNBURNU	4	2.000.900	0,31	0,47

İptal kayıtlar incelendiğinde öne çıkan Maltepe ilçesinde 95 milyon TL sermaye değeri ile Avusturya uyruklu Makine ve Otomotiv sektörüne ait bir firma kapanış gerçekleştirirken, Şişli ilçesinde 22 milyon TL sermaye değerine sahip İsveç uyruklu Hizmetler sektörüne ait bir firmanın kaydını iptal ettiğini görmekteyiz.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO – 11

İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN ÜLKE BAZINDA İLÇELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	NEVİLER		YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay		
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %	
MALTEPE							
	ALMANYA	08-BİLİŞİM	1	10.000	0,08	0,00	
	AVUSTURYA	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	2	95.011.925	0,16	22,41	
	AZERBEYCAN	01-PERAKENDE	1	10.000	0,08	0,00	
		10-ENERJİ	1	50.000	0,08	0,01	
	FRANSA	05-İNŞAAT VE YAPI	1	50.000	0,08	0,01	
	HOLLANDA	01-PERAKENDE	1	100.000	0,08	0,02	
		08-BİLİŞİM	1	562.500	0,08	0,13	
	İRAN	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	1	49.500	0,08	0,01	
	LÜKSEMBURG	03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	1	49.000	0,08	0,01	
	RUSYA	01-PERAKENDE	1	10.000	0,08	0,00	
	SURİYE	05-İNŞAAT VE YAPI	1	50.000	0,08	0,01	
ŞİŞLİ							
	ALMANYA	01-PERAKENDE	2	5.549.600	0,16	1,31	
		02-HİZMETLER	5	246.200	0,39	0,06	
		03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	1	650.000	0,08	0,15	
		04-TEKSTİL	1	6.700	0,08	0,00	
		05-İNŞAAT VE YAPI	4	62.500	0,31	0,01	
		09-BASIM YAYIN VE MEDYA	2	35.000	0,16	0,01	
		12-SAĞLIK	2	100.000	0,16	0,02	
		13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	2	4.925.000	0,16	1,16	
		AMERİKA	08-BİLİŞİM	1	24.000	0,08	0,01
			09-BASIM YAYIN VE MEDYA	1	20.000	0,08	0,00
		AVUSTURYA	12-SAĞLIK	1	16.000	0,08	0,00
		AZERBEYCAN	01-PERAKENDE	2	200.000	0,16	0,05
			04-TEKSTİL	1	30.000	0,08	0,01
	05-İNŞAAT VE YAPI		1	100.000	0,08	0,02	
	06-MADEN VE METAL		1	100.000	0,08	0,02	
	11-LOJİSTİK		1	150.000	0,08	0,04	
	BELARUS CUMHURİYETİ	04-TEKSTİL	1	5.000	0,08	0,00	
	BELÇİKA	09-BASIM YAYIN VE MEDYA	1	50.000	0,08	0,01	
	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	02-HİZMETLER	2	750.000	0,16	0,18	
		12-SAĞLIK	1	50.000	0,08	0,01	
	BİRLEŞİK KRALLIK	04-TEKSTİL	1	100.000	0,08	0,02	
	BULGARİSTAN	01-PERAKENDE	2	20.000	0,16	0,00	
		09-BASIM YAYIN VE MEDYA	1	25.000	0,08	0,01	
	ÇEK CUMHURİYETİ	01-PERAKENDE	1	130.000	0,08	0,03	
	ÇİN	04-TEKSTİL	1	150.000	0,08	0,04	
		05-İNŞAAT VE YAPI	1	150.000	0,08	0,04	
		06-MADEN VE METAL	3	3.025.001	0,23	0,71	
	FİLİSTİN	01-PERAKENDE	2	100.000	0,16	0,02	
	FRANSA	02-HİZMETLER	1	500	0,08	0,00	
		08-BİLİŞİM	3	60.000	0,23	0,01	
		12-SAĞLIK	1	7.500	0,08	0,00	

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

	GÜNEY KORE	11-LOJİSTİK	1	99.000	0,08	0,02
	HİNDİSTAN	08-BİLİŞİM	2	42.900	0,16	0,01
	HOLLANDA	01-PERAKENDE	1	20.000	0,08	0,00
		02-HİZMETLER	4	10.003	0,31	0,00
		05-İNŞAAT VE YAPI	1	10.000	0,08	0,00
		06-MADEN VE METAL	2	333.000	0,16	0,08
		07-MAKİNE VE OTOMOTİV	2	10.000	0,16	0,00
	IRAK	04-TEKSTİL	3	150.000	0,23	0,04
		08-BİLİŞİM	1	5.000	0,08	0,00
	İNGİLTERE	02-HİZMETLER	2	25.000	0,16	0,01
	İRAN	02-HİZMETLER	1	10.000	0,08	0,00
		04-TEKSTİL	2	402.000	0,16	0,09
		06-MADEN VE METAL	9	1.000.000	0,70	0,24
		08-BİLİŞİM	1	100.000	0,08	0,02
		10-ENERJİ	1	120.000	0,08	0,03
	İRLANDA	02-HİZMETLER	4	200	0,31	0,00
	İSVEÇ	02-HİZMETLER	1	22.499.800	0,08	5,31
		08-BİLİŞİM	2	45.000	0,16	0,01
	İSVİÇRE	08-BİLİŞİM	1	10.000	0,08	0,00
		10-ENERJİ	1	2.375.000	0,08	0,56
	İTALYA	06-MADEN VE METAL	1	50.000	0,08	0,01
		11-LOJİSTİK	2	60.000	0,16	0,01
	KANADA	06-MADEN VE METAL	1	100.000	0,08	0,02
		08-BİLİŞİM	1	20.000	0,08	0,00
	KATAR	01-PERAKENDE	2	4.000.000	0,16	0,94
	KUZEY KIBRIS	01-PERAKENDE	1	25	0,08	0,00
	LÜBNAN	02-HİZMETLER	1	10.000	0,08	0,00
	LÜKSEMBURG	01-PERAKENDE	1	9.975	0,08	0,00
		02-HİZMETLER	2	10.656.250	0,16	2,51
		06-MADEN VE METAL	2	37.850	0,16	0,01
		10-ENERJİ	2	20.000	0,16	0,00
	MISIR	02-HİZMETLER	1	1.000	0,08	0,00
	NORVEÇ	09-BASIM YAYIN VE MEDYA	1	20.000	0,08	0,00
	ÖZBEKİSTAN	02-HİZMETLER	1	260.000	0,08	0,06
	ROMANYA	05-İNŞAAT VE YAPI	1	165.000	0,08	0,04
	SURİYE	01-PERAKENDE	1	100	0,08	0,00
		02-HİZMETLER	3	120.000	0,23	0,03
		05-İNŞAAT VE YAPI	4	200.000	0,31	0,05
		07-MAKİNE VE OTOMOTİV	3	150.000	0,23	0,04
		09-BASIM YAYIN VE MEDYA	1	4.400	0,08	0,00
		12-SAĞLIK	1	400.000	0,08	0,09
		13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	1	400.000	0,08	0,09
	SUUDİ ARABİSTAN	02-HİZMETLER	1	10.000	0,08	0,00
		04-TEKSTİL	1	10.000	0,08	0,00
		05-İNŞAAT VE YAPI	1	50.000	0,08	0,01
	TÜRKMENİSTAN	02-HİZMETLER	1	100.000	0,08	0,02
	UKRAYNA	03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	1	50.000	0,08	0,01
	ÜRDÜN	01-PERAKENDE	4	1.570.800	0,31	0,37
	YEMEN	01-PERAKENDE	2	100.000	0,16	0,02
	YUNANİSTAN	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	2	350.000	0,16	0,08
		12-SAĞLIK	1	50.000	0,08	0,01